

Setev ozimnih žit je pred vrati

Po suši v poletnih mesecih se je vreme povsem obrnilo. Letošnji september nam je dal veliko dežja, kar je ugodno za presušena tla. Pretežni del setve ozimnih žit se na našem območju opravi v mesecu oktobru, na višjih legah v drugi polovici septembra.

Optimalni termin setve ozimin je odvisen od vrste ozimnega žita. Optimalni čas za setev ozimnega ječmena je med 5. in 15. oktobrom, za ozimno tritikalo med 10. in 20. oktobrom in za ozimno pšenico med 15. in 30. oktobrom. Pravočasno opravljena setev vpliva na boljšo prezimitev in posledično na boljše pridelke zrnja ob žetvi.

Priprava tal za setev: pred setvijo ozimnih žit je potrebno pravočasno pripraviti tla, kar bo letos zaradi obilnih septembrskih padavin težje kot v preteklih letih. Pri pripravi tal je pomembno, da se ne obdeluje premokrih tal, ker s težo pogonskih strojev in strojev za obdelavo dodatno tla tlačimo. V zbitih tleh je rast posejanih rastlin počasnejša, saj je zaradi zbitosti tal ovirana rast koreninskega sistema in s tem tudi razvoj posevka. Če bi zaradi teksture tal (težja tekstura – tla, ki vsebujejo več ilovice, gline, melja in imajo dobro vodno zadrževalno sposobnost) ne bilo možno pravočasno pripraviti za setev ozimne tritikale in ozimnega ječmena v optimalnem času, se je bolje odločiti za setev ozimne pšenice. Za zelo pozne setve (november) so primerne presevne sorte ozimne pšenice, le te lahko sejemo tudi zgodaj spomladi.

Certificirano in razkuženo seme: za dobre pridelke zrnja in slame ob žetvi je pomembno, da se za setev uporabi certificirano in razkuženo seme. S setvijo ne razkuženega domačega semena se lahko prenašajo nekatere bolezni: snežna plesen, fuzarioze, ječmenova gola snet, pšenična trda snet, ramularijska pegavost ječmena, ječmenova mrežasta pegavost. Prenos bolezni se vrši z ostanki rastlinskega materiala na strojih za žetev, z vetrom ali preko vmesnih gostiteljev, kjer se povzročitelji teh bolezni ohranijo.

Gnojenje – uporaba živinskih gnojil:

Razvoj posevkov ozimnih žit jeseni in pravočasen začetek rasti pri ozimnih žitih spomladi je zelo odvisno od stanja rastlinskih hranil v tleh. Za rast in razvoj ozimnih žit jeseni in za dobro prezimitev ozimnih žit je pomembno, da so tla optimalno založena s fosforjem in s kalijem. Založenost tal s fosforjem in s kalijem se lahko določi s kemično analizo tal. Odvzem vzorcev za kemično analizo tal je potrebno vedno odvzeti pred gnojenjem, tudi pred gnojenjem z organskimi gnojili.

Za **6 – 7 t pridelka zrnja in slame rastline porabijo 75 kg P₂O₅ in 175 kg K₂O.** Fosfor in kalij lahko rastlinam zagotovimo z živinskimi gnojili in sicer prvo polovico pred oranjem 20 m³/ha goveje gnojevke /ha ali hlevskega gnoja, drugo polovico fosforja in kalija dodamo posevkom ozimnih žit z1. dognojevanjem, takoj po 15. februarju, če razmere (ni snega, niso tla zmrznjena, niso tla razmočena), katerega lahko opravimo prav tako z živinskimi gnojili.

Pred setvijo ozimnih žit **z dušikom ni potrebno dodatno gnojiti**, saj sproščanje dušika iz humusa zaradi toplih tal še vedno poteka. Sproščanje dušika iz tal s pomočjo mikroorganizmov (bakterij in drugih talnih organizmov) nemoteno lahko teče le pri pH tal

6,0. Proces sproščanja dušika pri pH manj kot 6,0 poteka počasneje, pri pH tal manj kot 4,0 se sproščanje dušika iz tal povsem ustavi.

Z apnenjem tal se kislost tal izboljša in s tem tudi dostopnost rastlinskih hranil za rastline. Količina potrebnega apnenega gnojila se lahko določi le na podlagi kemične analize tal. Še je čas, da pred oranjem za setev ozimin vzamete vzorec za kemično analizo tal, saj se tudi posevke ozimin v primeru kislih tal, lahko apni tudi pozimi.

Za odvzem vzorcev za kemično analizo tal in za izdelavo gnojilnega načrta se lahko obrnete na kmetijskega svetovalca za vaše območje.

Seznam priporočenih sort za setev ozimnih žit 2022/2023 je na povezavi:

https://www.kis.si/f/docs/Zita/Seznam_priporocenih_sort_za_let_202223.pdf

Rezultati žetve poskusa z ozimnimi žiti na kmetiji Šifrer 2022

ječmen		povr. parc. v m ²	kol. zrnja/parcelo v kg	izmerjena vlaga zrnja	pridelek/ha	pridelek/ha 14 % vlaga
INITIUM	SLOGA	216	144	9,7	6667	7000
HANZI*	SLOGA	186	133	10,9	7151	7408
GK JUDY	SLOGA	216	124	10,1	5741	6001
SU LAUBELLA	SAATBAU	216	136	11,4	6296	6487
ARTHENA	AGROSAAT	216	152	12,2	7037	7184
SANDRA	AGROSAAT	216	159	13	7361	7447
LG ZEBRA	AGROSAAT	186	110	12,5	5914	6017
JULE	AGROSAAT	219	139	12,1	6347	6487
FINOLA	SEMENARNA	219	143	12,6	6530	6636
BORDEOUX	SEMENARNA	219	154	12,5	7032	7155
pšenica						
Mv Kikelet	Marton Genetics	222	126	11,8	5676	5821
Nemere	Marton Genetics	222	136	11,6	6126	6297
Ikva	Marton Genetics	222	138	11,8	6216	6375
Menrot	Marton Genetics	222	129	11,6	5811	5973
Falado	Semenarna	189	119	11,3	6296	6494
Solindo	Semenarna	222	128	10,2	5766	6021
Anversa	Agrosaat	222	126	9,6	5676	5966
Spontan	Agrosaat	222	124	10,8	5586	5793
Obiwan	Agrosaat	222	130	10,3	5856	6108
Tiberius	Saatbau	189	108	11,9	5714	5854
Lg Absalon	Saatbau	222	114	11,8	5135	5266
tritikala						
Mv Talentum	Marton Genetics	222	144	9,8	6486	6803
Jokari	Semenarna	189	100	9,4	5291	5574
Bikini	Semenarna	222	112	10,3	5045	5262
Trihgent	Saatbau	222	138	9,8	6216	6520
Claudius	Saatbau	222	126	9,9	5676	5946
Rivolt	Agrosaat	222	146	9,4	6577	6928
Kasyo	Semenarna	189	126	10,2	6667	6961

Pripravila: Marija Kalan, KGZ Kranj